

Getuigenis Mariella Carlotti

Vakantie Gemeenschap en Bevrijding Nederland

Dahlem, 19 juli 2014

The things that I see

Ojos de cielo

Zachée

Michiel: Ik ben heel blij dat we vanavond Mariella Carlotti bij ons hebben. Mariella komt uit Florence, heeft letteren en kunstgeschiedenis gestudeerd en geeft nu op een middelbare school Italiaanse literatuur en geschiedenis. Ze is bekend omdat ze vaak introducties geeft over Italiaanse kunst. De reden waarom we haar uitgenodigd hebben en waarom ik zo blij ben dat ze hier is, is dat we vorig jaar in La Thuile toevallig met haar aan tafel zaten, wat voor mij een heel interessante avond was. De dingen die ze toen gezegd heeft, hebben mij het hele jaar gezelschap gehouden en geholpen op bepaalde momenten, en Piddu en ik dachten meteen dat we eigenlijk moesten proberen of ze niet een keer kan komen. Ze heeft toen meteen toegezegd en het is ook gelukt om haar vanavond hier te krijgen, daar ben ik erg blij voor en dankbaar. Mariella zal spreken in het Italiaans, ik zal het proberen te vertalen. Ze mag ook onderbroken worden, als iemand een vraag heeft dan kan deze gesteld worden in het Nederlands en Laurens zal deze vertalen.

Mariella: Ik begin met één ding te zeggen: ik was een keer bij don Giussani en op een zeker moment stelde hij mij een heel abrupte vraag: "Wat is, van alle woorden die ik jullie gezegd heb, het woord dat het moeilijkst te begrijpen is en alle anderen te laten begrijpen". Ik antwoorde: "Gemeenschap?" "Nee", zei Giussani. "Naastenliefde, caritas? Gehoorzaamheid?" Ik heb een stuk of twintig woorden genoemd en hij antwoorde steeds: "Nee, nee", en tenslotte zei ik: "Nou, zeg jij dan maar wat het moeilijkste woord is dat je gezegd hebt". Toen zei hij: "Het moeilijkste in het leven om te begrijpen en te laten begrijpen is het meest voor de hand liggende: dat het leven een weg is. Een weg die in de tijd plaatsvindt. Want wij zouden alles meteen willen. God daarentegen vervult de dingen in de tijd. En realiseert al onze verlangens, maar tegelijkertijd slaat hij al onze beelden ervan stuk".

Als ik aan mijn leven denk, denk ik dat dat zo is. Mijn leven is een weg waarin God al mijn verlangens aan het verwezenlijken is. Maar niet zoals ik wil en niet op het moment dat ik wil. Ik zou jullie enkele momenten van mijn leven willen vertellen die fundamenteel zijn geweest.

Eerste moment

Ik ben geboren in een katholiek gezin. Een beetje een bourgeois-katholieke familie: mijn ouders waren niet erg religieus, maar wilden dat wij naar de Mis gingen. Op een heel traditionele manier. Toen ik veertien was, ben ik in opstand gekomen tegen de opvoeding die ik van mijn ouders kreeg. Tijdens het gymnasium verwijderde ik me helemaal van de Kerk. Zoals iedereen toen in Italië werd ik politiek actief voor extreem-links. In die jaren op het gymnasium heb ik gebroken met mijn familie. Ik woonde thuis, maar sprak niet meer met ze. Toen ik zestien was, heb ik een jongen leren kennen. Hij was een politieke leider en ik had altijd de 'vrouw van Che Guevara' willen zijn. Met hem was er een prachtige eenheid van liefde en politiek. Hij was een stuk ouder dan ik. Ik hing letterlijk heel erg van hem af. Nadat we twee jaar samen waren geweest, raakte hij heel erg teleurgesteld in de politiek en begon drugs te gebruiken. Door dat feit raakte ik heel erg geschokt, want ik zag hem doodgaan. De dag dat ik achttien werd, heb ik hem een cadeau gevraagd: één dag clean. We zijn toen samen uitgegaan en ik heb hem deze vraag gesteld: "Ben je je ervan bewust dat als je zo doorgaat, je jezelf doodmaakt?" En hij zei: "Ja. Maar geef me één reden waarom ik dat niet zou moeten doen". Ik ben toen enkele minuten stil geweest, want de vraag was heel serieus. En na een paar minuten zei ik: "Ik. Ik ben de reden waarom je het niet zou moeten doen". Toen zei hij: "Nee. Ik houd veel van je, maar jij bent geen reden om te leven. Je bent een metgezel in een reden om te leven. Maar jij kunt niet de betekenis van het leven zijn. Mijn probleem en jouw probleem is dat we de zin van het leven niet hebben". Diep in gedachten verzonken ben ik naar huis teruggekeerd en was erg verdrietig. Want hij had gelijk. Maar het geloof had hij achter zich gelaten, de politiek was niet genoeg, waarvoor zou je dan kunnen leven? Zo begon voor mij een verschrikkelijk jaar. En in dat vreselijke jaar zag mijn moeder me voortdurend huilen. Ik sprak niet met haar. En mijn moeder stelde me steeds deze vraag: "Wat ontbreekt je? We hebben je alles gegeven, wat ontbreekt je?" Ik antwoorde nooit, maar ik was geobsedeerd door die vraag. Tot ik me op zekere dag omdraaide en zei: "Ik wéét niet wat me ontbreekt. Als ik het zou weten, zou het me niet meer ontbreken. Maar ik weet dat me iets fundamenteels ontbreekt. En ik weet niet wat het is".

Aan het eind van dat heel dramatische jaar, op zekere dag, het was een vrijdag (de dag erna zou een concert geweest zijn van Deep Purple in Bologna. Mijn vriend ging naar dat concert. Mijn ouders lieten me niet naar het concert gaan. Ik was kwaad op mijn ouders omdat ze me niet lieten gaan en ik was kwaad op mijn vriend omdat hij, zonder mij, toch ging), ging ik een blokje om lopen en ben ik een klasgenoot tegen gekomen. Hij was de leider van de katholieken op mijn school, ik van de communisten. We waren dus niet echt vrienden. We spraken niet met elkaar. Maar hij houdt me aan en zegt: "Hé! Ik wil je uitnodigen voor een ontmoeting". "Een ontmoeting waarvan?" "Een ontmoeting van Gemeenschap en Bevrijding". In mijn stad was er toen geen Gemeenschap en Bevrijding. Maar ik had veel gelezen over CL, in de kranten. Samen met mijn vriend, Marco, lazen wij heel veel boeken. En wij hadden het don Giussani's interviewboek gelezen *Wat is Gemeenschap en Bevrijding?* Toen mijn vriend de laatste bladzijde van dat boek had dichtgeslagen, zei hij me: "Dit zijn de ergste van onze vijanden, deze kunnen alleen maar doodgemaakt worden". En ik begreep dat het dus zo was. Dus toen deze klasgenoot zei: "Kom naar een bijeenkomst van Gemeenschap en Bevrijding?", zei ik: "Ben je gek?" En hij: "Misschien". Ik zei: "Ja, maar ik kom wel". Hij was niet van CL, maar hij had een priester gehoord die uitnodigde voor deze ontmoeting. En hij had bedacht om mij uit te nodigen. Ik ging alleen maar om te zien hoe mensen van CL er van buiten uitzien (want ik dacht dat ze groen waren met antennes: het was absurd dat er in de jaren '70 in Italië mensen waren die in Jezus geloofden). Dus ben ik gegaan. Die

jongen wilde trouwens zelf helemaal niet gaan. Hij had met zijn moeder afgesproken dat hij mij zou uitnodigen, hij nam aan dat ik dan nee zou zeggen, en dan kon hij ook met een goed geweten niet gaan (zijn moeder was een vriendin van mijn moeder en mijn moeder ging altijd bij haar over mij klagen en zei dan tegen hen: "Jullie, die zulke brave kinderen hebben, laat ze mijn dochter uitnodigen"). De volgende dag zijn we naar deze bijeenkomst gegaan. Ik herinner me wat ik dacht toen ik voor het eerst mensen van CL zag. Ik dacht, ze lijken wel normaal. Zelfs intelligent. Vreemd...

We gaan dus die kerk binnen (de bijeenkomst vond plaats in een kerk). Er waren zo'n driehonderd personen, in Perugia. Het eerste lied was *Ci son due coccodrilli*, een kinderliedje. Het waren allemaal jongeren en volwassenen, en die zongen een kinderliedje. Toen dacht ik: ze lijken alleen normaal, maar ze zijn zo gek als een deur. Ik dacht bij mezelf: ik zal tegen Marco zeggen dat het niet nodig is ze dood te maken, die doden zichzelf. Maar ondanks die gedachte bleef ik luisteren naar het tweede lied. En dat raakte me heel erg. Het tweede lied was *Povera voce*, het eerste lied van de beweging. Ik kreeg er kippenvel van. Het lied opende als het ware mijn hart. En daardoor luisterde ik naar wat degene die sprak, zei. Ik wist niet naar wat voor ontmoeting ik was gegaan. Het was een presentatie van de school van de gemeenschap die dat jaar ging over *Sporen van christelijke ervaring*. Het eerste hoofdstuk van dat boek heet 'De structuur van het menselijke probleem'. Diegene die sprak, begon met te zeggen wat de mens was, wat de vragen zijn die de mens heeft, wat de mens zoekt. En om dat te zeggen, citeerde hij dichters, zoals Leopardi. Leopardi was mijn lievelingsdichter. Ik had altijd van Leopardi gehouden, niet wetend waarom. Ik herinner me dat ik de hele ontmoeting dacht: als er op de aarde één mens bestaat die van mij weet te zeggen wat ik niet van mezelf weet te zeggen, dan heeft die mens te maken met God. Aan het einde van de ontmoeting zei die persoon: "Diegene die ons hart gemaakt heeft als een vraag, heeft medelijden met ons gehad en heeft antwoord gegeven. Het antwoord is Jezus". Ik herinner me dat ik toen dacht: "Maar Jezus is dood. Wat rest, is de Kerk: de regels en de rituelen. Dat is te weinig voor mij". Maar terwijl ik dat dacht, zei hij: "En Jezus is verrezen. En zijn verrezen lichaam, is dit gezelschap dat naast je zit". Ik zat als verstandend. Niemand had mij dat ooit gezegd. Maar dat verklaarde alles wat ik in die twee uur beleefd had. Ik verliet die bijeenkomst als christin. Ik ben naar mijn dorp teruggeshaast, anderhalf uur van Perugia. Ik kwam thuis, mijn ouders waren aan het eten, ik ben bij hen aan tafel gaan zitten en zei: "Vandaag heb ik Christus ontmoet". Mijn moeder was erg bezorgd. Ik niet. De volgende dag ben ik uitgegaan met de jongen met wie ik drie jaar samen was geweest en als een overstromende rivier vertelde ik hem alles wat er de vorige dag gebeurd was. Ook omdat ik die ochtend voor het eerst sinds vijf jaar weer naar de Mis gegaan was. Mijn vriend was heel erg getroffen en zei me: "Ik kan me niet voorstellen dat je dit gevonden hebt, maar ik heb jou niets te bieden. Als je iets waars gezien hebt, ga erachter aan". Na een gesprek van twee uur, zei ik: "Er is nog een probleem, namelijk dat dit de laatste keer is dat wij elkaar zien" "Waarom?", zei hij. Ik zei: "Ik weet het niet maar gisteren had ik een duidelijk perceptie dat God mij voor zichzelf wil. En ik wil vrij zijn om ja te kunnen zeggen". Zo zijn we uit elkaar gegaan.

Ik zat in het eindexamenjaar en toen ik terugging naar school vertelde ik iedereen wat mij gebeurd was. En zo is in mijn dorp de gemeenschap ontstaan. En bij mij op school. Na het gymnasium ging ik naar de priester van mijn gemeenschap en zei tegen hem: "Ik ga het slotklooster in". En hij: "Nee. Eerst ga je de universiteit doen en daarna ga je het slotklooster in". Ik zei: "Nee ik wil meteen gaan". Toen zei hij:

“Nee, dat zou een te gehaaste beslissing zijn. Doe eerst de universiteit en dan beslis je”. Dus ben ik naar de universiteit gegaan. Ik heb literatuur gestudeerd. En de vier jaar op de universiteit zijn heel mooi geweest. Aan het einde ervan ben ik gaan praten met don Giussani. En ik zei: “Don Giussani, ik wil het slotklooster in. Maar ik heb een probleem: ik denk dat ik niet meer zou kunnen leven als ik jou niet meer zou horen spreken”. En toen zei Giussani me: “Waarom ga je niet bij de *Memores Domini*?” Ik zei: “Nee! Dat is noch vlees noch vis... Ik wil iets radicaals. Ik wil iets totaals en ik heb maar één leven”. Toen zei hij me: “Geef eens antwoord op deze vraag: is er een grotere totaliteit nodig om helemaal van Christus te zijn in een klooster of in Via Montenapoleone (een centrale winkelstraat in Milaan)?” Toen antwoordde ik: “In Via Montenapoleone in Milaan”. Toen zei hij: “Welkom bij de *Memores Domini*. Jij wilt het slotklooster in omdat je bang bent voor je vrijheid. Je bent bang dat je vrijheid, als die vrijgelaten wordt, Christus niet kiest. Maar ik weet dat Christus zo fascinerend is, dat Hij je je hele leven zou kunnen vasthouden. Het is waar dat om bij de *Memores Domini* te kunnen zijn, te kunnen leven, er iets van je in het slotklooster moet gaan. Jouw hart moet het slotklooster in. Want de *Memores Domini* zijn het ware slotklooster. Wat is een slotklooster? Het slotklooster is iemand die zegt: “Christus is zozeer alles dat ik niets anders meer nodig heb”, maar terwijl hij dat zegt, bouwt hij een klooster. De *Memores Domini* zeggen: Christus is zozeer alles, dat ik het leven van iedereen kan leven. Zonder habijt en zonder muur”. En zo ben ik bij de *Memores Domini* gegaan. De eerste drie jaar bij de memores waren schitterend. Zo mooi dat ik dacht te sterven van geluk. In die drie jaar, van mijn 24ste tot mijn 27ste, heb ik bijna alles begrepen, wat ik daarna weer vergeten ben. En in die drie jaar heeft don Giussani me minstens twee keer iets gezegd, namelijk: “Jij hebt een vreemde helderheid. Ik denk dat jij een beproeving zult krijgen. Want dat is de methode van God. God geeft ons de dingen en daarna laat Hij ons ze begrijpen door middel van een verdriet, van pijn”. Ik dacht dat ik een tumor zou krijgen. Sterker nog, ik dacht dat ik borstkanker zou krijgen. Maar de beproeving kwam van waar ik ze niet verwachtte. Want na die drie prachtige jaren, heb ik drie jaar meegemaakt waarin ik helemaal niets meer begreep. Drie jaar met een droefheid, die bijna doodsangst was. Ik was ervan overtuigd dat ik depressief was, dat er iets in mijn hoofd niet goed functioneerde. Toen ben ik dus naar don Giussani gegaan en heb hem gezegd: “Stuur me maar naar een psychiater”. Giussani zei: “Nee. Je hebt geen psychiater nodig”. In die drie heel pijnlijke jaren hebben twee dingen mij heel erg ondersteund. Allereerst mijn werk, want ik vind lesgeven fantastisch. Wanneer ik bij mijn leerlingen was, vergat ik alles. Het tweede was dat ik in die jaren een voortdurende dialoog had met don Giussani. Na twee jaar van die beproeving, ging ik op zekere dag naar hem toe. Ik kwam bij hem en zoals elke week begon ik te huilen. En hij zei me: “Ik geloof dat ik begrepen heb wat jij hebt”. “Ja...? Wat dan?” Hij zei me: “Je hebt een heel triest temperament, dat nu geëxplodeerd is, je hebt het temperament van Sint Franciscus. En ik zei: “Nou, hoe weet jij dan dat Sint Franciscus triest was? En hij zei: “Sint Franciscus is de meest trieste mens die ooit geleefd heeft”. Ik kom uit Assisië, de stad van Franciscus, dus ik zeg: “Sint Franciscus triest?” En hij zegt: “Hoeveel mensen ken je die, toen ze ontdekten wat de werkelijkheid is en wat God is, zich naakt op een plein hebben uitgetrokken?” Ik: “Ja, alleen Sint Franciscus”. Toen zei hij: “Weet je, alle mensen, voelen op zeker moment van hun leven dat alles niets is. Alle mensen leven om dat moment te vergeten. Sint Franciscus was de enige die de hele afgrond van de dingen doorlopen heeft om te zien of de bodem van de dingen het niets is of het zijn. En daardoor heeft hij die naakt op het plein van de stad begonnen is, zijn leven besloten met de compositie van het Zonnelied. Omdat hij aanvoelde dat alle dingen niet de inleiding tot het niets zijn, maar het eerste zich manifesteren van de eeuwige schoonheid. Daarom heeft hij

geschreven: “Geloofd zij U, Heer, vanwege de zon, vanwege de sterren, vanwege de maan, zelfs vanwege de dood. Jij hebt als temperament zo’n angst, precies de moderne angst, je hebt dit zozeer dat, als je deze weg niet aflegt, je het niet zult kunnen uithouden”.

Ik had mezelf nooit als triest gezien, ik had nooit gedacht dat ik een triest temperament had. Maar toen don Giussani me dat zei, begreep ik mijn hele leven. Want ik had altijd op de bodem die trieste noot gehad. Dat was de diagnose, maar het was nog niet de kuur. Een jaar later ging ik naar hem toe, ik was erg op de proef gesteld. Toen zei hij: “Ik heb een idee. Je neemt ontslag van de school en je gaat de huishouding doen, koken, schoonmaken, in een huis van mannelijke *Memores Domini*, op het platteland, in de buurt van Siëna. Ik zei: “Dat is dwaasheid”. Hij zei: “Het is niet nodig dat je mijn idee ter discussie stelt, je hoeft alleen maar ja of nee te zeggen”. “Oh. Hoeveel tijd heb ik om ja of nee te zeggen?” Hij zei: “Drie minuten.” En ik zei: “Nou, dan neem ik die er helemaal voor”. Ik herinner me dat ik die drie minuten gedacht heb: “Wie is deze man? Is hij gek? Of het is de man door wie Christus in mijn leven is binnengekomen?” Na drie minuten zei ik: “Ja, ik zal gaan”. Het is voor mij een hele indrukwekkende gebeurtenis geweest, want zodra ik dat ja uitgesproken had, is bij mij alles over gegaan. Ik ben dus twee jaar huishoudster geweest in dat huis. Daar heb ik ontdekt dat het de mooiste twee jaren van mijn leven geweest zijn. Het was een heel eenvoudig en arm leven, waarin ik twee dingen ontdekt heb. Ten eerste, dat het moment de relatie met Christus is. En dat het werk caritas, naastenliefde, is. Zozeer dat ik na twee jaar tegen don Giussani zei: “Ik wil niet meer terug naar de school”. Hij zei: “Oké, dan ga je nu terug naar school”. Ik ben terug naar de school gedaan, weer les gaan geven en hij heeft me heel veel dingen gevraagd te doen voor de beweging. Na drie maanden dat ik dus een heel druk leven had gehad, steeds in de auto, school, Milaan, de beweging, ga ik op zekere dag naar hem toe en zeg ik hem: “Waarom heb je me niet gewoon huishoudster laten blijven? Het doel van het leven is toch heilig te worden? En daar stond ik op het punt het te worden. En terwijl ik nu dit rotleven aan het leiden ben, ben ik weer aan het riskeren naar de hel te gaan”. En toen zei hij me: “Wat voor antwoord ga je zelf geven op deze mooie vraag?” En toen zei ik: “Dat ik geen heilige kan worden als ik niet gehoorzaam aan jou”. “En wat denk je nu je jezelf dit mooie antwoord gegeven hebt?” Ik dacht een moment na en zei: “Ik denk dat jij ook gek bent”. Toen zei hij iets voor mij fundamenteels. “Het punt is dat je van meet af aan een fout maakt. Want het doel van het leven is niet heilig te worden. Het doel van het leven is de glorie van Christus. Als het doel van het leven heilig worden zou zijn, zou ik theoloog zijn geworden. Zou ik niet zijn gaan lesgeven op een middelbare school in Milaan. Maar het doel van het leven is de glorie van Christus. Net zoals het doel van het leven van een moeder niet is een goede moeder te zijn, maar de glorie van haar kind. Het geluk van haar kind. Haar perfectie als moeder is het geluk van haar kind. Het doel van ons leven is op elk moment te getuigen van Christus. Zo worden we heilig”. Zo heb ik me overgegeven aan de ‘hel’. Daarna ben ik naar Pisa gegaan. En daarna naar Florence. In Florence heb ik een huis van *Memores Domini* opgezet. We begonnen met z’n vijven en na twee jaar waren we met achttien. Ik was de oudste, maar ik was 34. En de anderen waren allemaal een stuk jonger. Achttien vrouwen... dat is een hel. Dus de eerste twee, drie jaar waren echt heel lastig. En ondertussen gaf ik dus les. Om in de buurt van Florence les te kunnen geven, was ik overgestapt van het vwo naar het vmbo, een heel lastige school. De helft van mijn leerlingen zijn moslims. En de ergste zijn de andere helft, de Italianen. Want het zijn kinderen die geen zin hebben om te leren. Vaak gewelddadig. Heel erg opstandig. Het eerste jaar dat ik Florence was, zat ik in deze situatie: thuis

achttien vrouwen, en op school was het ongelofelijk lastig. Dus elke ochtend vertrok ik van huis, ging de snelweg op om naar school te gaan, stopte bij het eerste tankstation, huilde daar een half uur, omdat ik op school niet kon huilen. Dan kwam ik van school terug en stopte bij het tegenoverliggende tankstation, want ook thuis kon ik niet huilen. Tot op zekere dag de rector besloten had mij de moeilijkste klas van de school te geven. Toen ik uit de school kwam, denkend aan de klas die ik zou krijgen, stopte ik weer bij het tankstation en terwijl ik huilde begon ik te bidden. En plotseling kwam me dit in gedachten. Ik geloof dat iemand in het leven begint op te voeden, wanneer hem deze vraag in gedachten komt. Toen heb ik gedacht: "En als u het nu eens bent, Heer, die mij deze klas geeft, om mij te veranderen?" Tot dat moment was ik steeds naar school gegaan om *hen* te veranderen. Dat jaar ben ik naar school gegaan voor mijn verandering. En eindelijk begon ik het toen leuk te vinden om naar school te gaan. En met die klas heb ik echt geleerd om les te geven. Want met die klas, die zo moeilijk was, heb ik ontdekt dat ik, in elke persoon die ik ontmoet, een grote vriend heb, namelijk zijn hart. En ik kan praten met zijn hart wanneer ik bezorgd ben om mijn bekering en niet om hun verandering. Want een ander verandert niet omdat jij hem wilt veranderen, maar omdat jij gelukkig bent.

Het laatste bedrijf.

In 2005 is don Giussani gestorven. Na de dood van don Giussani heb ik een hele moeilijke tijd gehad. Ik miste hem verschrikkelijk. Ik heb steeds gedacht dat je de beweging niet kunt voortzetten: of ze begint opnieuw, of ze is er niet. Want de beweging is als een liefde. Ze kan niet doorgaan als ze niet opnieuw begint. En ik snapte niet meer hoe opnieuw te beginnen. Dit alles tot aan 2008. Ik had geen enkel bezwaar tegen Carrón (de opvolger van don Giussani), alleen dat hij niet don Giussani was. Maar dat weet hij zelf ook. In 2008 denk ik op zeker moment: "Ik ga naar Carrón om te vragen of ik naar de missie kan. Om opnieuw te kunnen beginnen". Hij zegt: "Mwa". Ook ikzelf stond perplex. Tot ik op 11 maart 2008, voor mij onvoorzienbaar, gekozen word in het bestuur van de *Memores Domini*. Toen ze me het vertelden, zei ik: "Nee, dat doe ik niet. Ik heb al mijn eigen problemen en bovendien moet ik naar de missie in Brazilië". Toen zeiden ze me: "Dan moet je met Carrón gaan praten, als je je verkiezing in het bestuur van de *Memores Domini* niet accepteert." Dus ben ik met Carrón gaan praten. Op een papiertje had ik tien redenen geschreven waarom ik niet in het bestuur van de *Memores Domini* kon. Want ik dacht: "Carrón begrijpt het niet zo goed, dus moet ik mikken op de kwantiteit. Op tien redenen zal er wel eentje goed zijn". Hij luisterde naar alle tien de redenen. En toen zei hij: "Mariella, jij hebt niet één van deze problemen. Jij hebt een veel ernstiger probleem". "En dat is?" vraag ik. En hij: "Jouw probleem is dat je me nooit gevolgd hebt. Ik weet niet of je don Giussani gevolgd hebt, maar mij nooit". Ik zat daar als verstandend. Toen zei ik: "Jij durft wel hè. Want ik ben niet één van jouw vijanden. Ik heb je willen volgen, maar nu je mij dit zegt... het is trouwens waar, ja, ik heb je nooit gevolgd. Maar nu heb ik dit probleem: als de intentie niet voldoende is en ik jou ook geen leuk iemand vind, terwijl ik don Giussani een fijn persoon vond, dus a) er is geen sympathie, b) de intentie is niet voldoende, waar moet ik dan opnieuw beginnen?" Hij heeft me toen iets gezegd wat het laatste grote feit van mijn leven is geweest. Hij zei: "Luister, om mij te volgen moet je antwoorden op een vraag waar ik niet mee te maken heb. Je moet antwoord geven op de volgende vraag: "Mariella: wil jij Christus? Wil je hem jouw leven geven? Als je ja antwoordt, vind je mij op de weg van dit ja". Toen zei ik hem: "Ik ben in het leven vaak in de war geweest, maar er is één ding dat me altijd duidelijk is geweest. Namelijk dat ik Christus wil. En dus begin

ik opnieuw vanaf hier". Voor mij zijn deze laatste zes jaar, vanaf dat moment, prachtige jaren geweest. Ook heel vruchtbare jaren, in alle opzichten. Door Carrón te volgen heb ik eindelijk begrepen wat ik met Giussani beleefd heb. En dat is voor mij een test, waarvan ik altijd gedacht heb dat het voor mij onmogelijk was. Eindelijk een tederheid voor mezelf.

Ik sluit af. In deze periode komt me vaak iets in gedachten dat ik ooit heb horen zeggen door don Giussani. Hij kwam bij een bijeenkomst van verantwoordelijken van CL en zei een heel vreemde zin. Die begon als volgt: "Vrienden, jullie moeten mij vergeven dat ik jullie ontmoet heb. Als jullie mij vergeven dat ik jullie ontmoet heb, zullen jullie je gemeenschap kunnen vergeven dat ze is zoals ze is. En zo zullen jullie de Kerk kunnen vergeven dat ze is zoals ze is. En zo zullen jullie jullie vrouw, jullie kinderen kunnen vergeven dat ze zijn zoals ze zijn. En zo zullen jullie jullie werk kunnen vergeven dat het is zoals het is. En zo zullen jullie de wereld kunnen vergeven dat ze is zoals ze is. Tot en met de vergeving die geen enkel mens toelaat, namelijk: God te vergeven dat hij jou geschapen heeft. Want niemand vergeeft God het leven. En om aan God het leven te kunnen vergeven, opdat de mens dat zou kunnen, is God mens geworden en heeft Hij ons ontmoet. En als we deze ontmoeting vergeven, vergeven we alles. Dat is de vrede in deze wereld".

Bernadette: Dat laatste heb ik niet helemaal begrepen.

Mariella: Aan het einde van die ontmoeting ben ik naar hem toe gegaan en zei ik hem: "Waarom zei je 'vergeven'?" En hij zei: "Wat voor werkwoord zou jij gebruikt hebben?" En ik zei: "Ik zou het werkwoord 'aanvaarden' gebruikte hebben. Want ik weet heel goed dat de sympathie voor alle dingen, tot en met de sympathie voor mezelf, begonnen is met de sympathie voor Jezus. Want om alles te kunnen beminnen, moet je beginnen met het beminnen van één punt. En aangezien dit punt God is die mens geworden is, brengt dit de liefde voor alles met zich mee. Ook voor jezelf. Maar ik snap het woord 'vergeven' niet". Toen zei hij me: "Ik heb het woord vergeven gebruikt omdat dat de zaak psychologisch beschrijft. Want wij voelen het leven aan als iets onrechtvaardigs. Je voelt dat de wereld onrechtvaardig is. Maar je voelt ook jezelf als onrechtvaardig. En daarom is het psychologisch alsof we God zouden moeten vergeven, die de wereld zo anders gemaakt heeft dan wij zouden willen. Die de Kerk zo anders gemaakt heeft dan wij zouden willen. Die jouw man zo anders gemaakt heeft dan jij zou willen. Die jou zo anders gemaakt heeft dan je zou willen. Psychologisch is dat: vergeven. Ik weet niet of het nu duidelijker is.

Alessio: Ik zou je willen vragen hoe het mogelijk is om zo'n vriendschap te hebben zoals jij met don Giussani gehad hebt, die zo van invloed is op je leven.

Mariella: Ik denk nu dat het grote geluk van mijn leven is geweest, na Jezus ontmoet te hebben, dat ik altijd heel veel nodig gehad heb. En ik denk dat dat de grootste hulp is die wij hebben om te leven: de wonden die we hebben, de vragen die we hebben. Het zijn de punten die ons het gemakkelijkst afsluiten, maar het zijn ook de punten die ons het gemakkelijkst openen. Wij moeten beslissen. Ik heb me vele jaren over mezelf geschaamd. Ik schaamde me voor de moeilijkheden die ik had. Op zeker moment heb ik moeten beslissen dat datgene dat ik voelde als moeite, datgene dat ik voelde als moeilijkheid, niet mijn graf was, maar de deur waardoor Christus kwam. Voor mij is het: me zó in een

gezelschap te plaatsen, met mijn werkelijke menszijn. Want een gezelschap als het onze kan ook een grote fictie zijn. Als je doet alsof, dan is die vriendschap niet reëel, nietwaar? Waarom doet iemand alsof? Omdat hij zijn eigen menselijkheid niet aanvoelt als roeping. Maar heb ik mijzelf mijn temperament gegeven? Heb ik mezelf de wonden gegeven die ik in me heb? Heb ik de moeilijkheden en de omstandigheden die ik beleef, mezelf gegeven? Nee, het is roeping. Het is de manier waarop God me roept. En dan begint iemand zijn menselijkheid binnen het gezelschap op het spel te zetten en doet hij niet meer alsof. En die dag is een mooie bevrijding.

Felix: Bent u gelukkig? Zo ja waarom, zo nee waarom niet?

Mariella: Dit is de meest intelligente vraag die gesteld kon worden. Hoe heet hij? Felix? *Nomen est omen* [De naam is een voorteken]. Twee dagen geleden heb ik tegen mijn leerlingen gezegd: ik schaam me bijna om het te zeggen, maar ik ben gelukkig. En ik had nooit gedacht dat ik dat op 54-jarige leeftijd zou kunnen zeggen. Preciezer gezegd: ik heb in mijn hoofd altijd één van mijn lievelingszinnen, een zin van Claudel, die zegt: “De vrede: wie haar kent, weet dat de vreugde en de pijn er een zelfde deel aan hebben”.¹ Want het geluk is niet van deze wereld. Het geluk is het paradijs. Maar in deze wereld is er de dageraad van het geluk. En dat is de vreugde, de vrede. Het gaat samen met tranen. Maar het verdriet is niet meer wanhopig. En de vreugde is niet meer een orgie. Want alle mensen balanceren tussen een wanhopig verdriet of een orgie. Wanneer ze het leuk hebben, moeten ze het vliegtuig vergeten dat in de Oekraïne is neergestort, en wanneer ze huilen, zijn ze wanhopig. Maar met Jezus is de vreugde ingehouden en het verdriet niet wanhopig. De vreugde vergeet niet wie lijdt en het verdriet vergeet niet dat we gemaakt zijn voor het paradijs.

Aantekeningen zijn niet nagekeken door de auteur.

---

¹¹ Paul Claudel, *De boodschap aan Maria*, uitg. Betsaida, 's-Hertogenbosch 2013, p. 275.